

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS PATAISOS NAMUS, PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRĄJĄ KOLONIJĄ IR ALYTAUS PATAISOS NAMUS

2020-06-10 Nr. 4D-2019/1-544
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2019 m. balandžio 25 d. gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą ir jo papildymo raštą (toliau kartu vadinama ir – Skundas) dėl Vilniaus pataisos namų (toliau vadinama ir – Vilniaus PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesudarant sąlygų Pareiškėjui susipažinti su jam aktualiais teisės aktais naudojantis ribota interneto prieiga (toliau vadinama ir – RIP), netaikant pozityvaus užimtumo priemonių, nepateikiant atsakymo į prašymą dėl galimybės paskambinti, ir dėl Alytaus pataisos namų bei Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), neleidžiant susipažinti su dokumentu, kurio turinys nulėmė Pareiškėjo perkėlimą į kitą pataisos įstaigą.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „Eilę kartų esu kreipęsis į Vilniaus PN administraciją prašydamas įvairių reikalingų teisinių aktų susipažinimui. Įstaiga man nurodė, jog galiu su teisės aktais susipažinti bibliotekoje kreipęsis su prašymu dėl pasinaudojimo „RIP“. [...]. Noriu atkreipti dėmesį, jog einant naudotis „RIP“ man pagal aprašo nustatytą tvarką nuo 2019 02 08 d. buvau nuvestas iki šiol (2019 04 21 d.) tik du kartus – pirmąjį kartą 2019 03 27 d. ir 2019 04 mėn., tokia galimybė per 2 su puse mėnesio valandai (bendrai) prisėsti prie RIP teisės aktų paieškai yra stipriai per mažai [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Taip pat nuo 2019 02 08 d. eilę kartų kreipiausi į įstaigą raštu, kad taikytų man visus laisvalaikio užimtumo būdus, priemones ir pan., tačiau iki šiol įstaiga visiškai nieko neatsako ir jokių priemonių man užimtumui netaiko [...]“;

2.3. „2019 04 17 d. parašiau prašymą dėl skambučio suteikimo, įstaiga skambučio nesuteikė, o atsakyme nurodė, jog nepateiks, kadangi man turėtų būti ir taip aišku kodėl. Manau, jog įstaiga nepateikdama man atsakymo veikia netinkamai [...]“;

2.4. „2018 04 25 d. buvau perkeltas iš Alytaus PN į Pravieniškių PN-AK 1 sektorių, apie tai, dėl ko esu pervežtas, kokiu motyvu, priežasčių niekas nesupažindino.“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2019 m. gegužės 10 d. raštu Nr. 4D-2019/1-544/3D-1205 kreipėsi į Vilniaus PN, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2019 m. birželio 4 d. Seimo kontrolierius gavo Vilniaus PN 2019 m. birželio 3 d. raštą Nr. 42-2204. Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

4.1. Pareiškėjas į Vilniaus PN buvo perkeltas atlikti nuobaudos ir buvo laikomas kameros tipo patalpose;

4.2. „Vilniaus PN esantys asmenys gali susipažinti su jiems aktualiais teisės aktais pateikus prašymą 2-ojo resocializacijos skyriaus (toliau – 2-ojo RS) specialistui, pasinaudojus RIP arba bibliotekos paslaugomis. Taip pat nuteistiesiems į gyvenamąsias kameras išduodamas jiems aktualių teisės aktų sąvadas. [...] [...] suimtasis ar nuteistasis, laikomas Vilniaus PN, norėdamas pasinaudoti RIP pateikia laisvos formos prašymą jį kuruojančiam 2-ojo RS specialistui. Tvarka aprašyta Suimtųjų ir nuteistųjų naudojimosi riboto interneto prieiga Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime tvarkos apraše [...]“;

4.3. 2019 m. kovo 30 d. Pareiškėjas pateikė prašymą susipažinti su Lietuvos Respublikos antstolių įstatymu; į šį kreipimąsi Pareiškėjui buvo atsakyta 2019 m. balandžio 17 d. Vilniaus PN raštu Nr. 96-1520, kuriame nurodoma, kad su minėtu teisės aktu galima susipažinti pasinaudojant RIP;

4.4. 2019 m. kovo 30 d. Pareiškėjas pateikė prašymą susipažinti su Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 739 straipsniu; Pareiškėjui į jo prašymą buvo atsakyta 2019 m. balandžio 18 d. Vilniaus PN raštu Nr. 96-1528 pacituojant minėtą teisės akto nuostatą;

4.5. „[...] suimtiesiems ir nuteistiesiems galimybė pasinaudoti RIP sudaroma ne rečiau kaip kartą per 15 darbo dienų. Nuteistajam, pateikusiam rašytinį prašymą pasinaudoti RIP, priklausomai nuo nuteistųjų, pateikusių prašymus pasinaudoti RIP, skaičiaus, vidutiniškai tenka laukti apie 3–5 darbo dienas, kol yra patenkinamas ir įvykdomas jo prašymas pasinaudoti RIP. [...] vieno apsilankymo metu suimtiesiems ir nuteistiesiems pasinaudoti RIP galima iki 30 min. Siekiant tikslo, kad kuo daugiau nuteistųjų ir suimtųjų turėtų galimybę pasinaudoti RIP, buvo pasirinktas optimalus 30 min. laiko tarpas“;

4.6. „[...] Pareiškėjas dėl galimybės pasinaudoti RIP kreipėsi 3 kartus. Visi prašymai buvo patenkinti“;

4.7. Pareiškėjas RIP naudojosi 2019 m. balandžio 16 d. nuo 10.05 val., 2019 m. balandžio 17 d. nuo 14.21 val.; Pareiškėjui taip pat buvo sudaryta galimybė pasinaudoti RIP 2019 m. balandžio 30 d., tačiau nėra duomenų, kad šia galimybe jis pasinaudojo (nėra užfiksuotas jo atvykimo pasinaudoti RIP laikas, nėra Pareiškėjo parašo atitinkamoje Naudojimosi riboto interneto prieiga išankstinio registracijos žurnalo grafoje);

4.8. „[...] 2019 m. balandžio 17 d. Pareiškėjas pateikė prašymą paskambinti [...]. Prašymas nebuvo patenkintas. Pareiškėjui buvo žodžiu paaiškinta, kad jis išnaudojo balandžio mėnesio skambučių limitą (skambino balandžio 5 ir 6 d.)“;

4.9. 2019 m. kovo 8 d. Pareiškėjas kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą su skundu, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodė, kad Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime (*reng. past.* Pareiškėjas buvo kalinamas tuomečiame Vilniaus PN Lukiškių sektoriuje) jam nėra sudaromos sąlygos užsiimti pozityvia laisvalaikio veikla; Vilniaus apygardos administracinis teismas 2019 m. kovo 19 d. nutartimi nusprendė Pareiškėjo skundą priimti nagrinėti.

5. Seimo kontrolierius 2020 m. gegužės 14 d. raštu Nr. 4D-2019/1-544/3D-1340 kreipėsi į Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją prašydamas pateikti dokumento, pagal kurį 2018 m. balandžio 25 d. Pareiškėjas buvo perkeltas iš Alytaus pataisos namų į Pravieniškių pataisos namus-

atvirąją koloniją, kopiją. 2020 m. gegužės 22 d. Seimo kontrolierius gavo Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 2020 m. gegužės 22 d. raštą Nr. S-10705, prie kurio buvo pridėta Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2018 m. balandžio 19 d. nutarimo „Dėl nuteistojo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą“ Nr. NN-48 kopija. Pridėtame dokumente yra įrašas „pasirašyti atsisakė“.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (SKI):

17 straipsnis „Atsisakymas nagrinėti skundą“ – „1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 4) skundas tuo pačiu klausimu buvo išnagrinėtas ar yra nagrinėjamas teisme. [...] 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šios straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, tyrimas nutraukiamas.“

7. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (BVK):

75 straipsnis „Drausmės grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos“ (BVK redakcija galiojusi nuo 2019 m. balandžio 3 d. iki 2019 m. liepos 6 d.) – „1. Drausmės grupei priskirti nuteistieji turi teisę: [...] 4) du kartus per mėnesį paskambinti telefonu; [...]“;

69 straipsnis „Nuteistųjų perkėlimas į kitas pataisos įstaigas“ (BVK redakcija galiojusi nuo 2017 m. rugsėjo 1 d. iki 2018 m. liepos 1 d.) – „[...] 4. Teisę perkelti nuteistąjį iš vienos pataisos įstaigos į kitą turi Kalėjimų departamento direktorius. Nuteistųjų perkėlimo iš vienos pataisos įstaigos į kitą tvarką nustato Kalėjimų departamento direktorius“;

102 straipsnis „Nuteistųjų teisė paskambinti telefonu“ (BVK redakcija galiojusi nuo 2019 m. balandžio 3 d. iki 2019 m. liepos 6 d.) – „1. Nuteistiesiems leidžiama paskambinti telefonu. Skambinimo dažnumą nustato šio Kodekso 55, 73, 74, 75, 79, 80, 85, 86, 91 ir 152 straipsniai. [...]“

8. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo kodekso (VAĮ):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...]“;

14 straipsnis „Prašymų ir skundų nagrinėjimas“ – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė. [...]“

9. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (Taisyklės):

32 punktas – „Į prašymus atsakoma valstybine kalba arba kita kalba, jei prašymą institucijos vadovo sprendimu buvo galima pateikti kita kalba, ir tokiu būdu, kokiu buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu, kuris buvo nurodytas prašyme. Prireikus į prašymą gali būti atsakoma ne valstybine kalba, kai vadovaudamasi tarptautinės teisės aktais prašymą pateikia užsienio valstybės institucija ar tarptautinė organizacija“;

35 punktas – „Atsakymai į prašymą parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...]“;

38 *punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

10. Nuteistųjų perkėlimo iš vienos pataisos įstaigos į kitą tvarkos aprašo, patvirtinto Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 31 d. įsakymu Nr. V-321 (Nuteistųjų perkėlimo aprašas):

6 *punktas* (Nuteistųjų perkėlimo aprašo redakcija galiojusi nuo 2018 m. balandžio 6 d. iki 2019 m. sausio 25 d.) – „[...] Nutarimo dėl nuteistojo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą kopija įteikiama nuteistajam“;

8 *punktas* (aktuali Nuteistųjų perkėlimo aprašo redakcija) – „Perkeliančioji įstaiga pasirašytinai supažindina nuteistąjį su nutarimu (įsakymu) dėl nuteistojo perkėlimo ir įteikia jam šio dokumento kopiją. Jei dėl objektyvių priežasčių perkeliančioji įstaiga neturi galimybės supažindinti nuteistąjį su nutarimu (įsakymu) dėl nuteistojo perkėlimo, tokį supažindinimą įvykdo priimančioji įstaiga ir įteikia nuteistajam nutarimo (įsakymo) dėl nuteistojo perkėlimo kopiją arba nuorašą.“

11. Suimtųjų ir nuteistųjų naudojimosi riboto interneto prieiga Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime tvarkos aprašo, patvirtinto Lukiškių tardymo izoliatoriaus-kalėjimo direktoriaus 2017 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. 1-141 (toliau vadinama ir – Aprašas):

1 *punktas* – „Suimtųjų ir nuteistųjų naudojimosi riboto interneto prieiga [...] Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime (toliau – Lukiškių TI-K) [...] tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato suimtųjų ir nuteistųjų, laikomų Lukiškių TI-K, naudojimosi RIP tvarką bei šių asmenų elgesio taisyklės naudojimosi RIP metu“;

2 *punktas* – „Šiuo Aprašu siekiama pagerinti suimtųjų ir nuteistųjų galimybes susipažinti su galiojančiais teisės aktais, valstybės institucijų kompetencija ir darbu, praplėsti suimtųjų ir nuteistųjų akiratį, sudaryti galimybes efektyviau ginti savo teises ir sąmoningai vykdyti pareigas, ugdyti suimtųjų ir nuteistųjų pilietiškumą bei teisinę sąmonę, mažinti neigiamą izoliacijos įtaką ir gauti reikiamą informaciją“;

7 *punktas* – „Suimtasis ar nuteistasis, laikomas Lukiškių TI-K, norėdamas pasinaudoti RIP pateikia laisvos formos prašymą jį kuruojančiam SRS būrio viršininkui“;

11 *punktas* – „Suimtiesiems ir nuteistiesiems galimybė pasinaudoti RIP sudaroma ne rečiau kaip kartą per 15 darbo dienų iki 30 min.“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į Skunde aprašytas aplinkybes, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

12.1. dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai Pareiškėjui netaikant pozityvaus užimtumo priemonių;

12.2. dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepateikiant atsakymo į prašymą dėl galimybės paskambinti;

12.3. dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesudarant sąlygų Pareiškėjui susipažinti su jam aktualiais teisės aktais naudojantis RIP;

12.4. dėl Pareiškėjo teisės susipažinti su nutarimu dėl jo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą.

**Dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo),
galimai Pareiškėjui netaikant pozityvaus užimtumo priemonių**

13. Skunde nurodoma, kad Vilniaus PN pareigūnai tuomečiame Lukiškių sektoriuje galimai jam netaikė pozityvaus užimtumo priemonių.

14. Tyrimo metu nustatyta, kad dėl Skunde nurodytų klausimų, susijusių pozityvaus užimtumo priemonių taikymu Vilniaus PN Lukiškių sektoriuje, Pareiškėjas 2019 m. kovo 8 d. skundu kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinę teisumą. Šis teismas 2019 m. kovo 19 d. nutartimi nusprendė Pareiškėjo skundą priimti nagrinėti (šios pažymos 4.9 punktas). Šios aplinkybės leidžia daryti išvadą, kad išsprendus teisminį ginčą yra / bus iš esmės atsakyta į Pareiškėjo Skunde keliamus klausimus dėl galimai Vilniaus PN tuomečiame Lukiškių sektoriuje jam netaikytų pozityvaus užimtumo priemonių.

15. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir 4 dalimi, kuriuose nustatyta, kad skundo tyrimas nutraukiamas, jei paaiškėja, jog skundas tuo pačiu klausimu yra nagrinėjamas / buvo išnagrinėtas teisme, Skundo dalies dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai Pareiškėjui netaikant pozityvaus užimtumo priemonių, tyrimas nutrauktinas.

**Dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo),
galimai nepateikiant atsakymo į prašymą dėl galimybės paskambinti**

16. Skunde, nurodoma, kad 2019 m. balandžio 17 d. Pareiškėjas kreipėsi į Vilniaus PN direktorių prašydamas sudaryti galimybę paskambinti.

17. BVK 102 straipsnyje yra įtvirtinta nuteistųjų teisė paskambinti telefonu, o skambučių dažnumas yra nurodytas kituose BVK straipsniuose. Nagrinėjamu atveju yra aktuali BVK 75 straipsnio nuostata, kurioje nustatyta, kad drausmės grupei, kuriai priklauso ir Pareiškėjas (šios pažymos 4.1 punktas), priskirti nuteistieji turi teisę paskambinti du kartus per mėnesį. Anot Vilniaus PN pareigūnų, 2019 m. balandžio 17 d. Pareiškėjas pateikė prašymą paskambinti, tačiau jis nebuvo patenkintas, nes balandžio mėnesį Pareiškėjas jau buvo išnaudojęs to mėnesio skambučių limitą, t. y., skambino balandžio 5 ir 6 d.

Nagrinėdamas pareiškėjų skundus Vilniaus PN, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį, ir objektyvumo principo, kuris reiškia, kad oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs. Viešojo administravimo subjekto (šiuo atveju – Vilniaus PN) pareiga pagrįsti savo sprendimus, ypač tuos, kuriais yra atsisakoma tenkinti asmenų prašymus, yra įtvirtinta ir Taisyklėse (šios pažymos 9 punktas). Taisyklių 32 punkto nuostata viešąjį administravimo subjektą taip pat įpareigoja atsakyti į asmens prašymą tokiu būdu, koku jis buvo pateiktas.

18. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad į *Pareiškėjo rašytinį* 2019 m. balandžio 17 d. *prašymą buvo atsakyta žodžiu, t. y., nebuvo raštu paaiškinta, dėl kokių priežasčių ir kokiais teisės aktais vadovaujantis buvo priimtas sprendimas netenkinti jo prašymo dėl galimybės paskambinti*, nors, kaip minėta, pagal nustatytą teisinį reglamentavimą (šios pažymos 8, 9 punktai), viešojo administravimo subjektas (šiuo atveju – Vilniaus PN), *priimdamas sprendimą atsisakyti tenkinti*

besikreipiančiojo (šiuo atveju – Pareiškėjo) prašymą, privalo nurodyti tokio sprendimo priežastis ir atsakyti į prašymą tokiu būdu, koku jis buvo pateiktas.

19. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepateikiant atsakymo į prašymą dėl galimybės paskambinti, yra pagrįsta.

Vilniaus PN direktoriui Viktorui Davidenko rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai, kuriais nėra tenkinami prašymai, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir pateikiami Taisyklių nustatyta tvarka, t. y., tokiu būdu, koku buvo pateikti prašymai.

**Dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo),
galimai nesudarant sąlygų Pareiškėjui susipažinti su
jam aktualiais teisės aktais naudojantis RIP**

20. Skunde nurodoma, kad Vilniaus PN tuomečiame Lukiškių sektoriuje Pareiškėjui nebuvo sudarytos sąlygos susipažinti su jam aktualiais teisės aktais naudojantis RIP, t. y., per du su puse mėnesio RIP jis galėjo pasinaudoti tik du kartus.

21. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad tuomečiame Vilniaus PN Lukiškių sektoriuje buvę nuteistieji RIP galėjo pasinaudoti Aprašo (šios pažymos 11 punktą), kuris buvo priimtas siekiant pagerinti suimtųjų ir nuteistųjų galimybes susipažinti su galiojančiais teisės aktais, valstybės institucijų kompetencija ir darbu, praplėsti akiratį, sudaryti galimybes efektyviau ginti savo teises ir sąmoningai vykdyti pareigas, ugdyti pilietiškumą bei teisinę sąmonę, mažinti neigiamą izoliaciją, nustatyta tvarka. Nagrinėjamu atveju tai reiškia, kad Pareiškėjas, norėdamas susipažinti su jam aktualiais teisės aktais, turėjo pateikti laisvos formos prašymą jį prižiūrinčiam Socialinės rehabilitacijos skyriaus būrio viršininkui. Ši tvarka Pareiškėjui buvo žinoma ir paaiškinta (šios pažymos 2.1 punktą). Suimtiesiems ir nuteistiesiems galimybė pasinaudoti RIP buvo sudaroma ne rečiau kaip kartą per 15 darbo dienų (iki 30 min.). Pasak Vilniaus PN pareigūnų, galimybė pasinaudoti RIP pirmiau nurodytiems asmenims yra sudaroma ir dažniau, tačiau tai priklauso nuo norinčiųjų pasinaudoti RIP skaičiaus (šios pažymos 4.5 punktą).

Iš bylos medžiagoje esančių duomenų nustatyta, kad Pareiškėjas dėl galimybės pasinaudoti RIP kreipėsi 3 kartus ir visi prašymai buvo patenkinti, t. y., Pareiškėjas RIP naudojos 2019 m. balandžio 16 d. nuo 10.05 val., 2019 m. balandžio 17 d. nuo 14.21 val.; Pareiškėjui taip pat buvo sudaryta galimybė pasinaudoti RIP 2019 m. balandžio 30 d., tačiau tuo jis nepasinaudojo. Šios aplinkybės paneigia Pareiškėjo teiginius, kad per du su puse mėnesio jis RIP galėjo pasinaudoti tik du kartus, t. y., vien tik balandžio mėnesį sąlygos pasinaudoti RIP jam buvo sudarytos tris kartus. Taigi Skundo teiginiai, jog Vilniaus PN Lukiškių sektoriuje Pareiškėjui nebuvo sudarytos sąlygos susipažinti su jam aktualiais teisės aktais naudojantis RIP, nepasitvirtino.

22. Atkreiptinas dėmesys, kad Vilniaus PN esantys asmenys su jiems aktualiais teisės aktais galėjo susipažinti ne tik naudodamiesi RIP, bet ir kitais būdais, t. y., pasinaudodami bibliotekos paslaugomis, skaitydami jiems į kameras išduotus teisės aktų sąvadás, pateikdami rašytinius prašymus Socialinės rehabilitacijos skyriaus specialistui. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas šiomis galimybėmis sėkmingai naudojos, t. y., 2019 m. kovo 30 d. Pareiškėjas pateikė prašymą susipažinti su Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 739 straipsniu; Pareiškėjui į jo prašymą buvo atsakyta 2019 m. balandžio 18 d. Vilniaus PN raštu Nr. 96-1528 pacituojuant minėtą teisės akto nuostatą. Šios aplinkybės patvirtina, kad Vilniaus PN pareigūnai savo veiksmais (neveikimu) neribojo Pareiškėjo teisės susipažinti su jam aktualiais teisės aktais nei naudojantis RIP, nei kitais būdais.

23. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesudarant sąlygų Pareiškėjui susipažinti su jam aktualiais teisės aktais naudojantis RIP, yra nepagrįsta.

Dėl Pareiškėjo teisės susipažinti su nutarimu dėl jo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą

24. Pareiškėjas teigia, kad jis nebuvo supažindintas su dokumentu, pagal kurį jis 2018 m. balandžio 25 d. buvo perkeltas iš Alytaus pataisos namų į Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją.

25. Pagal BVK 69 straipsnio nuostatas teisę perkelti nuteistą iš vienos pataisos įstaigos į kitą turi Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktorius Nuteistųjų perkėlimo apraše nustatyta tvarka. Nagrinėjamam atvejui aktualiame Nuteistųjų perkėlimo aprašo 6 punkte įtvirtinta, kad nuteistasis su nutarimu dėl jo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą yra supažindinamas įteikiant jam pirmiau nurodyto nutarimo kopiją.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2018 m. balandžio 25 d. buvo perkeltas iš Alytaus pataisos namų į Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją vadovaujantis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2018 m. balandžio 19 d. nutarimu Nr. NN-48. Šiame nutarime yra įrašas „pasirašyti atsisakė“, kuris leidžia daryti prielaidą, kad galimai Pareiškėjas buvo supažindintas su pirmiau nurodytu nutarimu, tačiau nesutiko šio fakto patvirtinti savo parašu. Seimo kontrolieriui kyla abejonių dėl šios prielaidos patikimumo, nes prie minėto įrašo nėra atsakingų pareigūnų parašų su atitinkama data ar kitų duomenų, kurie patvirtintų, kad Pareiškėjas iš tiesų buvo supažindintas su nutarimu dėl jo perkėlimo iš Alytaus pataisos namų į Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją, kas užfiksavo atsisakymą susipažinti ir kada tai įvyko. Be to, pirmiau nurodytame nutarime nėra įrašo apie jo kopijos įteikimą Pareiškėjui, nei tokio įteikimo faktą patvirtinančio Pareiškėjo arba atsakingo pareigūno parašo, datos. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Skundo teiginys, jog Pareiškėjas nebuvo supažindintas su dokumentu, pagal kurį jis 2018 m. balandžio 25 d. buvo perkeltas iš Alytaus pataisos namų į Pravieniškių pataisos namus-atvirąją koloniją, pasitvirtino.

26. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Skundo dalis dėl Pareiškėjo teisės susipažinti su nutarimu dėl jo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą yra pagrįsta.

Alytaus pataisos namų direktoriui Genadijui Lepiochinui ir Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui Dainiui Sušinskui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje nuteistieji būtų pasirašytinai supažindinami su nutarimu dėl jų perkėlimo į kitą pataisos įstaigą, o tuo atveju, jei nuteistasis pasirašyti atsisako, atsisakymo pasirašyti faktas būtų patvirtintas atsakingų pareigūnų parašais, nurodant pasirašymo datą, arba kitu būdu, kuris patikimai leistų nustatyti pirmiau nurodytą faktą, bei nuteistiesiems būtų įteikiama minėto nutarimo kopija.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

27. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžiama X Skundo dalies dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai Pareiškėjui netaikant pozityvaus užimtumo priemonių, tyrimą nutraukti.

28. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžiama X Skundo dalį dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nepateikiant atsakymo į prašymą dėl galimybės paskambinti, pripažinti pagrįsta.

29. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžiama X Skundo dalį dėl Vilniaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesudarant sąlygų Pareiškėjui susipažinti su jam aktualiais teisės aktais naudojantis RIP, atmesti.

30. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžiama X Skundo dalį dėl Pareiškėjo teisės susipažinti su nutarimu dėl jo perkėlimo į kitą pataisos įstaigą pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

31. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Vilniaus PN direktoriui Viktorui Davidenko rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjams pateikiami atsakymai, kuriais nėra tenkinami prašymai, būtų pagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir pateikiami Taisyklių nustatyta tvarka, t. y., tokiu būdu, koku buvo pateikti prašymai.

32. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Alytaus pataisos namų direktoriui Genadijui Lepiochinui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje nuteistieji būtų pasirašytinai supažindinami su nutarimu dėl jų perkėlimo į kitą pataisos įstaigą, o tuo atveju, jei nuteistasis pasirašyti atsisako, atsisakymo pasirašyti faktas būtų patvirtintas atsakingų pareigūnų parašais, nurodant pasirašymo datą, arba kitu būdu, kuris patikimai leistų nustatyti pirmiau nurodytą faktą, bei nuteistiesiems būtų įteikiama minėto nutarimo kopija.

33. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriui Dainiui Sušinskiui rekomenduotina imtis priemonių, kad ateityje nuteistieji būtų pasirašytinai supažindinami su nutarimu dėl jų perkėlimo į kitą pataisos įstaigą, o tuo atveju, jei nuteistasis pasirašyti atsisako, atsisakymo pasirašyti faktas būtų patvirtintas atsakingų pareigūnų parašais, nurodant pasirašymo datą, arba kitu būdu, kuris patikimai leistų nustatyti pirmiau nurodytą faktą, bei nuteistiesiems būtų įteikiama minėto nutarimo kopija.

34. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas